

Motion till riksdagen 2006/07:Ub352

av **Kerstin Andersson m.fl. (s)**

Demokrati

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om skolans ansvar för att förmedla kunskaper till eleverna om demokrati.

Motivering

I 2002 års riksdagsval sjönk valdeltagandet bland förstagångsväljare med 4 procentenheter till 70 %. Vid 1998 års val var valdeltagandet 74 % och år 1994 81 % hos denna grupp. Mer anmärkningsvärt är att endast 26 % av förstagångsväljare med utländsk bakgrund valde att använda sin rösträtt.

En studie som Ungdomsstyrelsen gjorde år 2000 visade på det oroande faktum att det bland förstagångsväljarna fanns en relativt stor grupp bland 18-åringarna som inte tänkte rösta och att det bland dem fanns ett antal gemensamma drag. Deras föräldrar har jämförelsevis kortare utbildning, andelen ungdomar som talar svenska hemma är lägre, färre ungdomar i denna grupp har tillgång till tidning och de som går på gymnasiet går i första hand på ett yrkesförberedande program.

Inför skolvalet 2002 var det få skolor med inriktning på yrkesförberedande program som arrangerade skolval.

Skolvalet är en viktig del i grundskole- och gymnasieelevers deltagande och lärande om demokrati. Antalet skolor och därmed elever som deltog i skolvalet år 2006 ökade i jämförelse med år 2002.

Enligt grundlagen ska ”det allmänna” verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Skolan ska lära nya årskullar av ungdomar vad demokratin går ut på så att de grundläggande demokratiska värdena och respekten för mänskliga rättigheter som vårt samhälle vilar på förs vidare och upprätthålls. Även om skolan inte är upphov till att ungdomar har sämre välfärdsförutsättningar har skolan ett ansvar att främja en positiv syn på demokrati och aktivt medborgarskap bland unga.

Fel! Okänt namn på

Studier visar tydligt att de som inte avser att rösta anser sig inte heller ha fått kunskap genom skolan om demokratins värde och vikten av att använda sina demokratiska rättigheter.

I skolan behöver barn och ungdomar mer tid för att diskutera och praktisera demokrati i olika former. Det behövs ett aktivt ansvar från skolans sida att stärka den enskilde individens egenmakt och självkänsla för att på så sätt stärka det demokratiska systemet som är grunden för vårt gemensamma samhälle. Medvetna medborgare är en av demokratins grundförutsättningar. Detta är en av framtidens största utmaningar. Lyckas vi inte riskerar vi att få ett demokratiskt A- och B-lag.

Skolan måste därför ta ett större ansvar för att förmedla kunskaper till elever om demokratins värde och vikten av att använda sina demokratiska rättigheter. Inflytande, delaktighet – demokrati – måste vara en naturlig del i skolans arbete redan från första skolåret och intensifieras under gymnasieåren. Skolan måste också ta ett större ansvar för att vara positiv till att öppna sig mot och samverka med det omkringliggande samhället. Det gäller inte minst vad gäller föreningsliv och politiska demokratiska partier och dess ungdomsorganisationer.

Formerna och upplägget för undervisningen är en angelägenhet för lärare och skolledning i samråd med eleverna. Men att ungdomar inser värdet av demokrati och upplever att de kan påverka samhället genom sitt valdeltagande är en angelägenhet för hela vårt demokratiska samhälle, och här har skolan ett stort ansvar.

Stockholm den 30 oktober 2006

Kerstin Andersson (s)

Margareta Persson (s)

Helene Petersson (s)